

СТАНОВИЩЕ

**От: доц. д-р Манол Николов Манолов, преподавател в катедра
„Психология“ на Великотърновски университет „Св.св. Кирил и
Методий“**

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“, област на висшето образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление: 3.2. Психология, научна специалност: Педагогическа и възрастова психология.

Автор на дисертационния труд: София Муса

Тема на дисертационния труд: „Личността като детерминант на родителския стил на родителите на юноши“

Научен ръководител: доц. д-р Иван Кръстев

Получени материали: автобиография, дисертация и автореферат

I. Лична информация за докторанта

Автобиографията на София Муса представлява здрава основа за придобиването на научна и образователна степен областта на психологията. София е завършила обучението си в Тракийския университет „Демокрит“ в Департамента по образователни науки в предучилищна възраст. Придобитото образование в контекста предучилищното образование ѝ осигурява солидна основа в работата с деца. Освен това има магистърска степен по специална педагогика от Югозападния университет „Неофит Рилски“. Специалната педагогика е ниша и притежаването на магистърска степен в тази област показва нейната отдаденост и специализация, която тясно се докосва до психологията. Скоро придобитата магистърска степен по лидерство и управление в образованието от Roma Tre в Рим, Италия, показва нейния интерес към административните и лидерските аспекти в образованието. Това може да бъде особено подходящо за придобиването и на докторска степен.

В областта на нейния професионален опит, ролята на София Муса като учител на деца в предучилищна възраст в гръцкото Министерство на образованието от 2017 г. е

доказателство за нейния практически опит в тази област. Този опит е безценен, тъй като предоставя контекст и възможност за научни изводи, които чисто академичните занимания може да пропуснат.

Не на последно място акцентът е върху нейните езикови и дигитални умения. София владее гръцки (майчин език), английски, италиански и брайлово писмо. Това езиково многообразие може да бъде предимство в международни изследователски сътрудничества или ако нейните докторски изследвания включват многоезични или мултикултурни изследвания. Уменията на София с различни дигитални инструменти, включително Microsoft Office Suite и платформи за социални медии, показва нейната адаптивност и готовност да използва съвременни технологии за изследване и сътрудничество. Нейните силни страни като добър слушател и комуникатор могат да бъдат безценни в академични дискусии, презентации и сътрудничество.

CV-то на София Муса показва смесица от академични постижения и практически опит в областта на образованието. Нейният разнообразен образователен опит, съчетан с нейния преподавателски опит, я позиционира по подходящ начин като кандидат за придобиване на образователна и научна степен „доктор“, особено такава, която е в съответствие с областта на придобития опит в образованието, специалната педагогика, психологията, образователното лидерство и управление.

II. Структура и значимост на докторската дисертация

Предложеният за становище дисертационен труд с автор София Муса е с общ обем 137 страници, заедно с приложения и литература. Докторантката позовава работата си на 157 източника, които са на английски език. Литературата прецизно проследява развитието на разглеждания проблем от неговото начало до наши дни. Работата е разделена на три глави, които обхващат теоретичните постановки, точното разгръщане на дизайна и съответната интерпретация и анализ на резултатите от работата.

Темата, избрана от София Муса, е от изключително значение в актуалната социално-психологическа и образователна ситуация. Сложната връзка между личността на родителя и стиловете на родителстване, особено в контекста на възпитанието на подрастващите, е тема, която изисква задълбочено изследване.

Въведението уместно поставя контекста, като подчертава ключовата роля, която родителите имат в оформянето на живота на подрастващите.

Като теоретична основа, глава първа демонстрира задълбоченост на теоретичното познание. София Муса щателно е разгледала различните теоретични постановки, които касаят личността, от психодинамичните до социално-когнитивните. Разграничаването

между родителството и родителстването, както и цялостният обзор относно родителските стилове и тяхното въздействие върху подрастващите, отразява холистичен подход към темата.

Глава втора очертава методологията достатъчно ясно. Целите и хипотезите са добре дефинирани, а изборът на изследователски инструменти, участници и статистически анализи демонстрира последователен и логичен подход. Включването на различни въпросници и тестове осигурява многостранно разглеждане на изследователския въпрос.

Глава трета представя резултатите от изследването по структуриран начин. Корелациите, направени между родителските стилове и личностните характеристики, са прецизни. Дискусионният раздел предлага задълбочен анализ, като ефективно поставя констатациите в по-широкия контекст на съществуващата литература.

Тезата несъмнено допринася в областта на психологията и изследванията на родителството. Впечатляващите изводи, изведени от проучването, както е подчертано и в раздела за приноси, могат да послужат като основа за бъдещи изследователски начинания. Обширният списък с литература показва задълбочен преглед на литературата и гарантира достоверността на изследването. Цитатите са добре организирани и съответстват на контекста на изследването.

Докторската дисертация на София Муса е с добре проучен, методично структуриран и дисертабилен принос към разбирането на взаимодействието между родителската личност и стиловете на родителство. Задълбочената теоретична подготовка, съчетана с емпирични изследвания, прави тази работа ценно допълнение към академичния дискурс в областта на психологията.

III. Научна значимост на разработвания и изследван проблем

Дисертацията започва с подчертаването на първостепенната роля на родителите в семейната среда, особено при формирането на живота на подрастващите. Фокусът върху разбирането как родителската личност влияе върху стиловете на родителстване, особено в контекста на гръцките юноши, е уместен въпрос, който би имал дългосрочно и положително въздействие в сферите на психологията, образованието и изследванията на семейството.

В аспекта на теоретичните основи тезата се задълбочава в различни гледни точки на личността, включително психодинамичната перспектива, поведенческата перспектива и социалната и когнитивна перспектива. Разграничаването между родителството и родителстването, съчетано с представянето на основните изследователски перспективи, демонстрира цялостност на теоретичната основа. Акцентът върху влиянието на

отношенията родител-дете върху детското развитие допълнително подчертава значимостта на изследователския проблем.

Тезата разглежда и съществуващите пропуски в изследванията, като повечето от тях са проведени с участници, страдащи от някаква форма на психопатология или проблеми в развитието. Разнообразните изследователски инструменти, използвани в различните проучвания за измерване на родителската личност и стилове на родителстване, правят предизвикателно сравняването на резултатите от различните проучвания. Отстраняването на тези пропуски и предоставянето на единна перспектива повишава научната значимост на изследванията на София Муса.

Резултатите от проучването имат практическо значение, особено в семейното обучение или създаването на образователни програми. Чрез разбиране на взаимодействието между родителската личност и стиловете на родителстване, интервенциите могат да бъдат проектирани да насърчават положителните личностни черти на родителите, като по този начин подкрепят благополучието при децата, юношите и семействата.

София Муса посочва и ограниченията в своето изследване, като включва основното включване на родителските самоотчети, при условията на неразглеждането на фактори като стил на привързаност, икономически статус или специфичния характер на юношата. Признаването на тези ограничения и предлагането на пътища за бъдещи изследвания подчертава научната стойност и етичност на изследването.

Проблемът, изследван и разработен в дисертацията на София Муса е с висока научна значимост. Той разглежда критичен аспект на семейната динамика и предоставя цялостно разбиране за това как личностните черти на родителите влияят върху стиловете на родителстване. Методологическият подход, съчетан със стабилна теоретична основа, прави тази работа значителен принос към академичния дискурс в областта на психологията. Като член на журито оценявам дълбочината, коректността и уместността на изследването и поздравявам София Муса за нейните академични усилия.

IV. Основни акценти на дисертационния труд, научна интерпретация на автора .

Централен акцент на дисертацията е поставен върху разбирането как родителската личност влияе върху стиловете на родителстване, подчертано в контекста на гръцките юноши. Изследователският проблем се подчертава от наблюдението, че влиянието на личността на родителите върху техните стилове на родителстване често не е било във фокуса на вниманието на изследователите, особено когато се разглеждат и двамата родители в едно семейство едновременно.

София Муса предоставя изчерпателен преглед на различни гледни точки за личността. Прави впечатление акцентът върху влиянието на майката и бащата на детето върху формирането на неговата личност. В дисертацията се подчертава значението на майките за развитието на социалните умения и на бащите за формирането на увереност и избор на професия.

Тезата признава преобладаващия фокус на минали изследвания върху стиловете на родителство на майките и подчертава ограничената емпирична подкрепа за предположението, че и двамата родители имат сходни стилове на родителство. Изследването на София Муса се откроява с изучаването на връзките между набор от личностни характеристики и родителски стил на двамата родители на гръцки юноши, фокус, който до голяма степен не е бил предишни проучвания.

Изследването предоставя нови доказателства, че положителните родителски стилове са по-често предпочитани от гръцките майки, отколкото от гръцките бащи. Освен това проучването предлага прозрения за това как личността на майките и бащите на гръцки юноши предицират техния стил на родителстване.

Интерпретацията на резултатите от София Муса се основава на солидна теоретична основа. Тя успешно е преодоляла празнината между съществуващата литература и своите емпирични открития, предлагайки нюансирано разбиране на взаимодействието между родителската личност и стиловете на родителстване.

Основните акценти в дисертацията на София Муса предоставят нов поглед върху връзката между родителската личност и стиловете на родителстване. Нейната научна интерпретация е едновременно методична и задълбочена.

V. Изследователски дизайн и резултати от психологическото изследване

Главата за методологията на изследването започва с ясно очертаване на целта, задачите и хипотезите на изследването, определяйки ясна посока за изследването. Проучването включва родители на ученици на възраст от 12 до 18 години, получено чрез директори на няколко държавни училища в определени градове. Този целенасочен подход осигурява подходяща извадка относим към изследователския въпрос. Използвани са различни инструменти със сериозни психометрични показатели, включително въпросник за стил на родителстване, личностния въпросник на Айзенк, теста за безпокойство на Спилбъргър и Организацията на личността. Този подход с множество инструменти позволява цялостна оценка както на родителската личност, така и на стиловете на родителстване.

Изследователската процедура е последователна и методична. След получаване на съгласие, родителите получават подробна информация за проучването и са поканени да участват. От 187 женени двойки, към които се обръща докторантът, 132 двойки вземат участие.

Докторантът използва съответните статистически методи, което свидетелства за неговите компетенции в научната работа.

Разделът с резултатите предоставя подробни констатации от различните въпросници и тестове. Въз основа на извлеченото съдържание е очевидно, че проучването предлага изводи за връзките между клъстери от личностни характеристики и родителския стил на двамата родители при гръцки юноши.

Изследването има практическа насоченост относно семейното обучение и/или образователни програми. Констатациите могат да се използват за подобряване на комуникативните умения на родителите, за насърчаване на положителните личностни черти, подкрепяйки благополучието на децата, юношите и семействата.

Дизайнът на изследването на София Муса е изчерпателен и добре структуриран, гарантиращ валидност и надеждност на резултатите. Използването на множество изследователски инструменти и ясната процедура повишават устойчивостта на изводите. Резултатите, съчетани с разбирането на ограниченията, дават ценен принос в областта на психологията.

VI. Научно-приложни приноси на докторската дисертация

Дисертацията на София Муса, предлага цялостно изследване на сложната връзка между родителската личност и родителските стилове. От научна гледна точка тезата се откроява по няколко начина. Първо, предоставя изчерпателен преглед на литературата, обхващащ набор от психологически теории и изследвания върху стиловете на родителстване, личността на родителите и техните взаимоотношения по време на юношеството. Този преглед не само поставя началото на изследването, но също така поставя проучването в рамките на по-широкия академичен дискурс, предлагайки на читателите цялостно разбиране на темата.

Забележителен принос на работата на Муса е новото изследване на връзките между набор от личностни характеристики и стила на родителстване на двамата родители при гръцки юноши. Този уникален фокус запълва забележима празнина в съществуващата литература, хвърляйки светлина върху неизследвани преди това територии. Изследването допълнително предизвиква конвенционалните вярвания, като представя доказателства, че положителните стилове на родителство са по-често предпочитани от гръцките майки,

отколкото от гръцките бащи. Това откритие предлага нюансирано разбиране на културната и ролева динамика в родителството. Нещо повече, проучването подчертава значението на родителската личност при оформянето на поведението и стиловете на родителстване, като предоставя доказателства, че личностите на майките и бащите на гръцките юноши предсказват съответните им стилове на родителстване.

От приложна гледна точка изследването на Муса има сериозни приноси. Изводите, получени от проучването, могат да бъдат инструмент за оформяне на семейни програми за обучение и/или образование. Чрез задълбочаване на връзката между родителската личност и стиловете, изследването проправя пътя за интервенции, предназначени за подобряване на комуникативните умения на родителите и насърчаване на положителните личностни черти. Освен това, тези прозрения могат да бъдат използвани в подкрепа на цялостното психично здраве и благополучие на децата, юношите, техните родители и семейството като цяло. Чрез насърчаване на положителните родителски практики и разбиране на основната роля на родителската личност, семействата могат да насърчат по-здравословна динамика и взаимоотношения.

В заключение, докторската дисертация на София Муса предлага както дълбок научен, така и приложен принос в областта на психологията. Задълбоченото изследване не само подобрява нашето разбиране за взаимодействието между родителската личност и стиловете на родителстване, но също така предоставя прагматични изводи, които са полезни за семействата, учените и преподавателите.

VII. Становище и препоръки

Имайки привилегията да прочета докторската дисертация на София Муса, следва да изразя възхищението си от дълбочината и прецизността, с които тя подхожда към темата. Сложната връзка между родителската личност и стиловете на родителстване, особено в контекста на юношеството, е едновременно уместна и ключова за днешния социално-психологически свят. Изчерпателният литературен преглед на Муса, методичният дизайн на изследването и задълбочените интерпретации са доказателство за нейната отдаденост и научна компетентност.

Изследването на връзките между наборите от личностни характеристики и стила на родителстване за двамата родители на юноши е особено похвално. Този уникален фокус не само запълва забележима празнина в съществуващата литература, но също така предлага свежи перспективи, които предизвикват конвенционалните вярвания. Представените доказателства предоставят нюансирано разбиране на културната и полова динамика в родителството.

Освен това приложните приноси от изследванията на Муса са важни и полезни.

Препоръки. Всички мои препоръки са положителни и включват възможност за по-нататъшни изследвания и практическа интеграция.

Въпреки че настоящото проучване предлага цялостно разбиране на връзката между родителската личност и родителските стилове, в бъдещи изследвания би било полезно да се проучат и другите фактори, като социално-икономически статус, образование и културни влияния. За да подобри възможността за обобщаване на констатациите, препоръчвам да се разшири изследването, за да се включи и по-разнообразна извадка, евентуално обхващаща различни региони на Гърция или дори други страни с подобна културна динамика.

Въз основа на констатациите препоръчвам да се организират семинари или обучителни сесии за родители, преподаватели и консултанти. Тези сесии могат да се фокусират върху подобряване на комуникативните умения, насърчаване на положителните личностни черти и разбиране на нюансите на различните стилове на родителстване.

В заключение, докторската дисертация на София Муса е респектиращ научен труд, която предлага както задълбочен научен, така и приложен принос в областта на психологията. Напълно подкрепям това изследване и очаквам с нетърпение да стана свидетел на положителното въздействие, което то несъмнено ще има в областта на академичните среди и практика.

VIII. Заключение

Задълбоченото ми запознаване с така предложената дисертационна работа на тема: „Личността като детерминант на родителския стил на родителите на юноши“, както и впечатленията ми от теоретичните и изследователски компетенции на автора ми дават основание да я оценя положително.

Приложната насоченост на резултатите и реализираните изследвания са с безспорен научен принос. С убеденост мога да предложа на уважаемото научно жури да присъди на докторанта **София Муса** образователната и научна степен „Доктор“ в областта на висшето образование 3. Социални, стопански и правни науки, Професионално направление: 3.2. Психология, научна специалност: Педагогическа и възрастова психология.

21.08.2023

Член на научното жури :

/ доц. д-р Манол Манолов /

SCIENTIFIC JURY MEMBER'S OPINION

By: assoc. prof. Manol Nikolov Manolov, PhD, lecturer at Psychology Department, St. Cyril and St. Methodius, University of Veliko Tarnovo, Veliko Tarnovo, Bulgaria

Member's opinion is about: PhD thesis for acquiring of educational and scientific degree “doctor”, scientific field 3. Social, economic, and legacy sciences, professional field: 3.2. Psychology, Educational and developmental psychology.

PhD Thesis author: Sofia Mousa

PhD Thesis theme: “Personality as a determinant of parenting style in parents of adolescents”

Scientific Supervisor: assoc. prof. Ivan Krastev, PhD

Thesis materials: brief CV, PhD abstract, PhD thesis

I. Personal information about PhD student

Sophia Mousa's CV presents a strong foundation in the field of education, making her a potential candidate for a PhD. Sophia has pursued her studies from the Democritus University of Thrace in the Department of Education Sciences in Preschool Age. This foundational education in preschool sciences provides her with a solid grounding in childhood education. Furthermore, she has obtained a master's degree in special Pedagogy from the South-West University Neofit Rilski in Blagoevgrad, Bulgaria. Special pedagogy is a niche field, and having a master's degree in this area showcases her dedication and specialization. Her recent master's in leadership e Management in Education from Roma Tre in Rome, Italy, indicates her interest in the administrative and leadership aspects of education. This could be particularly relevant for a PhD.

In the field of her Work Experience, Sophia's role as a teacher of pre-school age children at the Greek Ministry of Education since 2017 is a testament to her practical experience in the field. Real-world teaching experience can be invaluable for a PhD candidate, as it provides context and insights that purely academic pursuits might miss.

Not last the accent is on her language and digital proficiency. Sophia has proficiency in Greek (mother tongue), English, Italian, and Braille. This linguistic diversity can be an asset in international research collaborations or if her PhD research involves multilingual or multicultural studies. Sophia's proficiency in various digital tools, including the Microsoft Office Suite and social media platforms, indicates her adaptability and readiness to use modern tools for research

and collaboration. Her self-proclaimed strengths as a good listener and communicator can be invaluable in academic discussions, presentations, and collaborations.

Sophia Mousa's CV showcases a blend of academic achievements and practical experience in the field of education. Her diverse educational background, combined with her teaching experience, positions her as a well-rounded candidate for a PhD, especially one that aligns with her areas of expertise in education, special pedagogy, psychology, educational leadership and management.

II. Structure and significance of PhD thesis

The dissertation work proposed for opinion, authored by Sofia Mousa, has a total volume of 137 pages, together with appendixes and literature. The PhD Student refer her work to 157 sources, which are in English. The literature precisely traces the development of the considered problem from its beginning to the present day. The work is divided into three chapters, which cover the theoretical statements, precise deployment of the design and the corresponding interpretation and analysis of the results of the work.

The topic chosen by Sofia Mussa is of utmost relevance in the current socio-psychological and educational landscape. The intricate relationship between parental personality and parenting styles, especially in the context of adolescent upbringing, is a subject that warrants deep exploration. The introduction aptly sets the stage by emphasizing the pivotal role parents play in shaping adolescent lives.

As theoretical base, Chapter I showcases a commendable depth of theoretical understanding. Sofia Mussa has meticulously covered various perspectives on personality, from the Psychodynamic to the Social Cognitive. The differentiation between parenthood and parenting, as well as the comprehensive review of parenting styles and their impact on adolescents, reflects a holistic approach to the subject matter.

As methodological rigor, Chapter II outlines the research methodology with clarity. The objectives and hypotheses are well-defined, and the choice of research tools, participants, and statistical analyses demonstrates a methodical approach. The inclusion of various questionnaires and tests ensures a multi-faceted exploration of the research question.

Chapter III presents the study's results in a structured manner. The correlations drawn between parenting styles and personality characteristics are insightful. The discussion section offers a thorough analysis, effectively situating the findings within the broader context of existing literature.

The thesis undoubtedly contributes to the field of psychology and parenting research. The unique insights derived from the study, as highlighted in the contributions section, can serve as a foundation for future research endeavours. The extensive list of references indicates a thorough literature review and ensures the credibility of the research. The citations are well-organized and relevant to the study's context.

Sofia Mussa's PhD thesis is a well-researched, methodically structured, and insightful contribution to the understanding of the interplay between parental personality and parenting styles. The depth of theoretical knowledge combined with empirical research makes this work a valuable addition to the academic discourse in the field of psychology.

III. Scientific relevance of the developed and researched problem

The thesis begins by emphasizing the paramount role of parents in the family environment, particularly in shaping the lives of adolescents. The focus on understanding how parental personality influences parenting styles, especially in the context of Greek adolescents, is a pertinent issue that has far-reaching implications in the realms of psychology, education, and family studies.

In the aspect of Theoretical Foundations, the thesis delves deep into various perspectives on personality, including the Psychodynamic Perspective, Behavioral Perspective, and Social Cognitive Perspective. The differentiation between parenthood and parenting, coupled with the exploration of the main research perspectives on parenting, showcases a comprehensive theoretical foundation. The emphasis on the impact of parent-child relationships on child development further accentuates the significance of the research problem.

The thesis acknowledges existing research gaps, such as the majority of studies being conducted with participants suffering from some form of psychopathology or issues. The varied research instruments used in different studies to measure parental personality and parenting styles have made it challenging to compare results across studies. Addressing these gaps and providing a unified perspective enhances the scientific relevance of Sofia Mussa's research.

The results of the study have practical implications, especially in family training or education programs. By understanding the interplay between parental personality and parenting styles, interventions can be designed to promote positive personality traits in parents, thereby supporting the well-being of children, adolescents, and families.

Sofia Mussa acknowledges the limitations of her research, such as the exclusive reliance on parents' reports and not considering other influential factors like attachment style, economic

status, or the specific character of the adolescent. Recognizing these limitations and suggesting avenues for future research underscores the scientific rigor and integrity of the study.

The problem researched and developed in Sofia Mussa's PhD thesis is of high scientific relevance. It addresses a critical aspect of family dynamics and provides a comprehensive understanding of how parental personality traits influence parenting styles. The methodological approach, combined with a robust theoretical foundation, makes this work a significant contribution to the academic discourse in the field of psychology. As a jury member, I appreciate the depth, rigor, and relevance of the research and commend Sofia Mussa for her academic endeavours.

IV. Main accents of the dissertation, scientific interpretation of the author.

The central theme revolves around understanding how parental personality influences parenting styles, especially in the context of Greek adolescents. The research problem is highlighted by the observation that the impact of parent personality on their styles of parenting has not often been the focus of researchers' attention, especially when considering both parents in a family simultaneously.

Sofia Mussa has provided a comprehensive overview of various perspectives on personality. The emphasis on the impact of a child's mother and father on the formation of his/her personality is noteworthy. The dissertation underscores the importance of mothers in the development of social skills and fathers in the formation of confidence and choice of profession.

The thesis acknowledges the predominant focus of past research on mothers' parenting styles and highlights the limited empirical support for the assumption that both parents have similar parenting styles. Sofia Mussa's research stands out by studying the relationships between a cluster of personality characteristics and parenting style of both parents of Greek adolescents, a focus that has been largely unexplored in previous studies.

The findings of the study have significant implications. The research provides new evidence that positive parenting styles are more often preferred by Greek mothers than by Greek fathers. Additionally, the study offers insights into how the personality of mothers and fathers of Greek adolescents predicts their parenting styles.

Sofia Mussa's interpretation of the results is grounded in a robust theoretical framework. She has successfully bridged the gap between existing literature and her empirical findings, offering a nuanced understanding of the interplay between parental personality and parenting styles.

The main accents of Sofia Mussa's dissertation provide a fresh perspective on the relationship between parental personality and parenting styles. Her scientific interpretation is both methodical and insightful.

V. Research design and results of the psychological research

The research methodology chapter begins by clearly outlining the study's purpose, objectives, and hypotheses, setting a clear direction for the research. The study involved parents of students aged 12 to 18 years, sourced through principals of several public schools in specific cities. This targeted approach ensures a relevant sample for the research question. A variety of psychological tests with empirical evidence were employed, including the Parenting Style Questionnaire, Eysenk Personality Questionnaire, Spielberger Anxiety test, and The Inventory of Personality Organization (IPO). This multi-tool approach allows for a comprehensive assessment of both parental personality and parenting styles.

The research procedure was methodical. After obtaining agreement from school principals, parents were provided with detailed information about the study and invited to participate. Out of the 187 married couples approached, 132 couples participated, yielding a response rate of 70.59%.

The doctoral student used the relevant statistical methods, which testifies to his competences in scientific work.

The results section would have provided detailed findings from the various questionnaires and tests. Based on the extracted content, it's evident that the study offers insights into the relationships between a cluster of personality characteristics and parenting style of both parents of Greek adolescents.

The research has practical implications for family training or education programs. The findings can be used to improve parents' communication skills and promote positive personality traits, supporting the well-being of children, adolescents, and families.

Sofia Mussa's research design is methodical, comprehensive, and well-structured, ensuring the validity and reliability of the results. The use of multiple research tools and a clear procedure enhances the robustness of the findings. The results, combined with the acknowledgment of limitations, make this research a valuable contribution to the field of psychology.

VI. Scientific and applied contributions of the PhD thesis

Sofia Mussa's PhD thesis titled "Personality as a determinant of parenting style in parents of adolescents" offers a comprehensive exploration into the intricate relationship between parental personality and parenting styles, particularly in the context of Greek adolescents. From a scientific

perspective, the thesis stands out in several ways. Firstly, it provides an exhaustive literature review, encompassing a range of psychological theories and research on parenting styles, parents' personality, and their relationships during adolescence. This review not only sets the stage for the research but also situates the study within the broader academic discourse, offering readers a holistic understanding of the topic.

A notable contribution of Mussa's work is the novel exploration of the relationships between a cluster of personality characteristics and the parenting style of both parents of Greek adolescents. This unique focus fills a discernible gap in the existing literature, shedding light on previously uncharted territories. The research further challenges conventional beliefs by presenting evidence that positive parenting styles are more frequently preferred by Greek mothers than by Greek fathers. This finding offers a nuanced understanding of cultural and gender dynamics in parenting. Moreover, the study underscores the significance of parental personality in shaping parenting behaviors and styles by providing evidence that the personalities of mothers and fathers of Greek adolescents predict their respective parenting styles.

From an applied standpoint, Mussa's research holds tangible implications. The insights derived from the study can be instrumental in shaping family training or education programs. By delving deep into the relationship between parental personality and parenting styles, the research paves the way for interventions designed to enhance parents' communication skills and promote positive personality traits. Furthermore, these insights can be harnessed to support the overall health and well-being of children, adolescents, their parents, and the family unit as a whole. By promoting positive parenting practices and understanding the pivotal role of parental personality, families can foster healthier dynamics and relationships.

In conclusion, Sofia Mussa's PhD thesis offers both profound scientific and applied contributions to the field of psychology. Her meticulous research not only advances our understanding of the interplay between parental personality and parenting styles but also provides pragmatic insights beneficial to families and educators.

VII. Opinion and recommendations

I have had the privilege of reviewing Sofia Mussa's PhD thesis, and I must express my admiration for the depth and rigor with which she has approached the topic. The intricate relationship between parental personality and parenting styles, especially within the context of Greek adolescents, is both relevant and crucial in today's socio-psychological landscape. Mussa's comprehensive literature review, methodical research design, and insightful interpretations stand as a testament to her dedication and scholarly prowess.

The novel exploration of the relationships between a cluster of personality characteristics and the parenting style of both parents of Greek adolescents is particularly commendable. This unique focus not only fills a discernible gap in the existing literature but also offers fresh perspectives that challenge conventional beliefs. The evidence presented provides a nuanced understanding of cultural and gender dynamics in parenting.

Furthermore, the applied implications of Mussa's research are tangible and beneficial.

Recommendations. All my recommendations are positive, and they include the opportunity of further research and practical integration.

While the current study offers a comprehensive understanding of the relationship between parental personality and parenting styles, it would be beneficial to explore other influential factors, such as socio-economic status, educational background, and cultural influences, in future research. To enhance the generalizability of the findings, I recommend expanding the research to include a more diverse sample, possibly encompassing different regions of Greece or even other countries with similar cultural dynamics.

Based on the findings, I recommend organizing workshops or training sessions for parents, educators, and counsellors. These sessions can focus on enhancing communication skills, promoting positive personality traits, and understanding the nuances of different parenting styles.

In conclusion, Sofia Mussa's PhD thesis is a commendable piece of scholarly work that offers both profound scientific and applied contributions to the field of psychology. I wholeheartedly endorse this research and look forward to witnessing the positive impact it will undoubtedly have in the realms of academia and practical application.

VIII. Conclusion

My in-depth acquaintance with the thus proposed dissertation development on the topic: "Personality as a determinant of parenting style in parents of adolescents", as well as my impressions of the author's theoretical and research competences, give me reason to evaluate it positively.

The applied orientation of the results and realized research are with indisputable scientific contributions. It helps me, with conviction to propose to the respected scientific jury to award the PhD student **Sofia Mussa**, the educational and scientific degree "Doctor" in the field of higher education 3. Social, economic, and legacy sciences, Professional direction: 3.2. Psychology, scientific specialty: Educational and developmental psychology.

21 August 2023

Member of scientific jury:

/assoc. prof. Manol Manolov, PhD/